

KONKURENTSIAMET

Justiitsminister Kalle Laanet
Asekantsler Heddi Lutterus
Justiitsministeerium
Suur-Ameerika 1 Tallinn

Teie: 06.10.2023 nr 8-1/6546

Meie: 20.10.2023 nr 12-1/2023-029-2

Kiri edastatud digitaalselt aadressil: info.jm@just.ee

„Maksejõuetusavalduse esitamisel ja võlgade ümberkujundamise menetluses kasutatavate vormide kehtestamine“ muutmise määruse eelnõu

Austatud koostööpartner

Olete meile edastanud Justiitsministri 29. juuni 2022. a määruse nr 15 „Maksejõuetusavalduse ja võlgade ümberkujundamise menetluses kasutatavate vormide kehtestamine“ muutmise eelnõu arvamuse avaldamiseks. Eelnõukohase määrusega kehtestatakse maksejõuetusavalduse esitamisel ja võlgade ümberkujundamise menetluses kasutatavad ajakohastatud vormid. Määrus kehtestatakse füüsilise isiku maksejõuetuse seaduse (FiMS) § 9 lõike 1 alusel ja kuuluks kohesele rakendamisele üldises korras.

Täname Teid siiralt meile antud võimaluse eest esitada oma tähelepanekud antud teemas.

Ülevaatamiseks esitatud määruse eelnõu ja vormide osas juhime Teie tähelepanu asjaolule, et füüsilisest isikutest pankrotivõlgnike ja nende isikute pankrotiseaduse §-s 117 nimetatud lähikondsete rahalised vahendid, digitaalne vara ja muud finantsinstrumendid (*ehk võlausaldajate nõuete rahuldamiseks mõeldud pankrotivara*) asuvad muuhulgas olulises ulatuses Eesti Vabariigis tegutsevates ja kõigile kättesaadavates, kuid mitte alati Eesti Finantsinspeksiooni järelevalve all olevates juriidilistes isikutes nagu ühisrahastus- ja investeerimisplatvormidel näiteks *EstateGuru* (<https://estateguru.co/et/?reload=1697778783484>) või üksnes digitaalselt toimivates pankades näiteks *N26 Bank* (<https://n26.com/en-eu/open-bank-account-online>) ning piiriüleselt Eestis ajutiselt või alaliselt resideeruvatele mistahes rahvusest füüsilisest isikust klientidele 24/7/365 kättesaadavates makse- ja investeerimisteenuseid pakkuvas juriidilistes isikutes. Populaarsed maksete tegemise kiiruse ja kasutajamugavuse tõttu on näiteks *Revolut*, *Paysera*, *Lightyear* jt - kokku ligi 100 erinevaid makse-, kasvu-, kogumis-, investeerimis- ja muude kontode ja finantsteenuste pakkujaid.

Lisaks liigub füüsilistest isikustest võlgnike ja nende lähikondsete vara, sh menetlustes tagaotsitav pankrotivara krüptoraha vahetusplatvormide, investeerimisühingute, kindlustusandjate ja pensionifondide kaudu.

Eesti Finantsinspeksiooni juures on enda tegutsemisest Eestis teada andnud teatud hulk sellistest juriidilisest isikutest, kes piiriüleselt Eestis tegutsevad. Eesti äriregistris nad end registreerima ei pea. Nimekiri tarbijatele vastavate teenuste osutajatest on pikk ja see on

kättesaadav: <https://www.fi.ee/et/supervised-entities?closed=1> ja/või [Makseasutused | Finantsinspeksioon](#) Seega ei saa meie arvates eelnõu kontekstis üksnes rääkida pangakontodest, mis on määruse eelnõus läbivalt hetkel kirjas.

Näiteks Wise on välja töötanud erinevaid tooteid (vt *Cards, Asset Accounts, Personal Accounts, Business Accounts, Exchange, Money In, Money Out*) jne vastavalt sellele, kus füüsiline isik ise väidab talle, et ta parasjagu elab (*st märgib postiaadressi näiteks talle esitatud kommunaalteenuste või üüriarve pealt*) - vaata <https://wise.com/en/legal/terms-and-conditions> st isik saab oma kohtualluvust (*talle kohalduvaid lepingu tingimusi ja talle parasjagu kättesaadavaid finantstooteid*) muuta igal ajal pelgalt Wise infosüsteemis enda kontaktaadressi muutmisega.

Olenevalt finantstoodete olemusest on nn kontodele, mille kaudu finantstoodet osutatakse, välja mõeldud erinevaid kliendisõbralikke nimesid, millega kohtutes, uurimisorganites ja järelevalve teostajates vajadusel kas segadust tekitada või millele on nii pankrotihalduritel, usaldusisikutel kui ka maksejõuetuse teenistusel peaaegu võimatu ligipääs pankrotimenetluses, sh avalikes uurimistes vajalike menetlustoimingute kiireks teostamiseks, sest teabepäringute tegemisel tuleb väga täpselt märkida, mida täpselt otsida. Finantstoote pakkuja kaitseb oma klienti (olgu ta pankrotis) ning tema saladusi ning ilma kliendi (pankrotis) nõusolekuta või konkreetse riiki (mille registris makseteenuse pakkuja on registreeritud) konkreetse seaduse sätteta infot Eesti Vabariigi organitele ei avalda. Samal ajal, kui pankrotihaldur ja/või usaldusisik päringut kohtu abiga teeb, on võlgniku vara teinud sekunditega tiiru ümber maakera ning jõudnud sinna, mille kohta teave puudub või andmekaitse sätete kohaselt infot piiriüleselt enam väljastama ei pea.

Eeltoodust lähtuvalt on maksejõuetuse teenistuse arvates esmatähtis menetluse lihtsuse, kiiruse ja kuluefektiivsuse huvides, et füüsilisest isikust võlgnik ise koheselt ausalt teatab ning kinnitab kohtule esitatavas maksejõuetusavalduses, milliste Eestis tegutsevate, sh piiriüleselt Eestis tegutsevate makseteenuse ja muude finantstoodete pakkujate juures tal ja tema pankrotiseaduse § 117 nimetatud lähikondsete mistahes nimetusega kontod mistahes vara hoidmiseks asuvad ning mis on nende kontode saldod konkreetse kuupäeva seisuga ning millises vääringus/valuutas.

Seega ei piisa maksejõuetuse teenistuse arvates vormil (lisa 4 punkt 2.4) olevast väljast nimetusega „Pank ja arvelduskonto number“, sest jätab olulise osa võlgniku ja tema lähikondsete varast kirjeldamata ning lahter „eeldatav väärtus“ võib tekitada täitmisel segadust.

Lisaks kasutab lisa 4 mõisteid erinevalt, näiteks „võlgniku viimase kolme aasta maksekonto väljavõtte“, punkt 2.4 „Pangaarved“ ja punkt 6.2 „Konto omanik/büroo“.

Lisa 4 punkt 2.7 oleks meie arvates mõistlik lisada ka näiteks tööandja või sissemaksete tegija nimi ja isiku-/registrikood lisaks saaja isikule.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Signe Viimsalu

Maksejõuetuse teenistuse juhataja